

Piše: Igor Isailović

Budućnost pravosuđa

Digitalizacija uprave, privrede i ostalih segmenata društva po svoj prilici ne zaobilazi ni pravosudni sistem. Značaj i prednosti te modernizacija u poslovanju tj. radu pravosuđa su višestruke i svaka je isključivo pozitivna jer je podignut stepen pravne sigurnosti i efikasnosti. Samo pravosuđe jeste dosta konzervativna profesija, pa je i digitalizacija u pravosuđu sporija nego što bi mogla da bude. Razvoj digitalizacije u pravosuđu se svakako već sada može naslutiti.

Dostava

Ono po čemu je pravosuđe do sada bilo poznato jesu primeri za Riplija po dužini trajanja određenih postupaka. Veliki razlog jeste obavezna dostava preporučenih pisama, neefikasnost dostavne službe, izbegavanje pošte, nedelotvorne sankcije za zloupotrebu procesnih ovlašćenja. Naime, nama koji smo konstitutivni delovi pravosuđa nije strano da se često dešava da se za dostavu određenog pismena, posebno kada u postupku ima više učesnika (pogotovo kada je u pitanju usvajanje određenog unapred pripremljenog plana reorganizacije), čeka i nekoliko meseci. Dakle, samo jedan tehnički detalj prolongira postupke po par godina.

Elektronskom dostavom pismena ovo će stvarno postati tehnički detalj, a ne bitna činjenica u postupku ostvarenja prava građana i društva. Elektronskom dostavom sva pismena će biti dostavljena za bukvalno jednu sekundu. Pored uštede vremena takođe ćemo imati i uštedu sredstava u postupku. Imajući u vidu navedeno, sledi da je elektronska dostava budućnost pravosuđa.

Da ne zaboravimo, ovim načinom dostave više neće biti moguće situacije da iz predmeta nedostaju dostavnici i tome slično.

Portal sudova

Podjednako koliko je bitna dostava za sudske postupke, sve veći značaj dobija i portal sudova koji za sada pruža samo osnovne

podatke u predmetu. Sasvim je prirodno, imajući u vidu da se svi predmeti u većini sudova već skeniraju, da učesnici u postupku imaju pristup elektronskoj bazi predmeta kao što je ta mogućnost dostupna sudijama. Na taj način, sve ono što nije utvrđivanje pravnih činjenica biće zanemarljivo u samom postupku. Ubeđen sam da bi to ubrzalo sve sudske postupke bar za 60%.

Sa upotrebom elektronskog potpisa u zvaničnoj korespondenciji pravosuđe bi brzo bilo rasterećeno tehničkih detalja i

Period pandemije virusa korona bio je prvi tester za suđenja na daljinu tj. posredstvom audio/video veze. Uz brojne zamerke da je time možda ugroženo pravo na neposredno suđenje, ovaj sistem je manje-više pokazao potencijal da se u budućnosti ovo može praktikovati. Lično sam protiv toga da ovo pravilo važi u svim postupcima, ali smatram da ovaj način suđenja može biti pravilo u manje bitnim postupcima kao što su vanparnični postupci, krivični postupci gde je zaprećena kazna do 5 godina, parnični postupci manje imovinske vrednosti.

bezveznih sporova, pa bi tako rasterećeno bilo kadro da donosi zakonite (kvalitetne) odluke.

„E-suđenja“

Period pandemije virusa korona bio je prvi tester za suđenja na daljinu tj. posredstvom audio/video veze. Uz brojne zamerke da je time možda ugroženo pravo na neposredno suđenje, ovaj sistem je manje-više pokazao potencijal da se u budućnosti ovo može praktikovati. Lično sam protiv toga da ovo pravilo važi u svim postupcima, ali smatram da ovaj način

suđenja može biti pravilo u manje bitnim postupcima kao što su vanparnični postupci, krivični postupci gde je zaprećena kazna do 5 godina, parnični postupci manje imovinske vrednosti.

Pribavljanje dokaza

Digitalizacija organa uprave, što posebno ali ne i isključivo, podrazumeva elektronske baze podataka Republičkog geodetskog zavoda, Agencije za privredne registre, Narodne banke Srbije, Centralnog registra depa, kliring hartija od vrednosti, registara

Ministarstva unutrašnjih poslova itd. treba da rezultira bazama podataka sa elektronskim potpisom koje bi učesnici u postupku trebalo da koriste i time skrate vreme za prikupljanje dokaza za bilo koji postupak.

Dakle, digitalizacija pravosuđa jeste budućnost pravosuđa. Digitalizacijom ćemo ubrzati sudske postupke, podići nivo pravne sigurnosti, demotivisati zloupotrebu prava i na taj način uspostaviti vladavinu prava. ▣

Igor Isailović, advokat